

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
тел. 253-38-22, факс 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Institutska Str., Kyiv, 01601, Ukraine
phone 253-38-22, fax 230-20-33, 253-77-50,
e-mail: nbu@bank.gov.ua

Надавачам фінансових послуг (за списком)

Щодо питань погодження істотної участі

Національний банк України звертає увагу, що до 17.10.2021 надавачі фінансових послуг зобов'язані завершити заходи з приведення своєї структури власності у відповідність до вимог Положення № 30¹.

За результатами опрацювання відомостей про структури власності надавачів фінансових послуг, вбачається, що однією з найбільш розповсюджених ознак непрозорості є відсутність у власників істотної участі погодження набуття/збільшення істотної участі.

При визначенні необхідності отримання власниками істотної участі надавача фінансових послуг вказаного погодження пропонуємо взяти до уваги таке.

1. Щодо обов'язку отримання погодження набуття істотної участі в юридичних особах-лізингодавцях

Згідно з пунктом 29 Положення № 30 структура власності надавача фінансових послуг є прозорою, якщо, з-поміж іншого, набуття/збільшення істотної участі в надавачі фінансових послуг погоджено всім особам, які володіють такою істотною участю в порядку, встановленому законодавством України.

Водночас частина п'ята статті 9 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" (далі – Закон про фінансові послуги) встановлює, що фізична або юридична особа, яка має намір набути істотної участі у фінансовій установі (крім корпоративного інвестиційного фонду) або збільшити її таким чином, що зазначена особа буде прямо чи опосередковано володіти або контролювати 10, 25, 50 і 75 відсотків статутного (складеного) капіталу такої фінансової установи чи права голосу придбаних акцій (часток) в органах фінансової установи, зобов'язана отримати письмове погодження органу, який здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг, якщо інше не передбачено законами з питань регулювання окремих ринків фінансових послуг. Звертаємо увагу на те, що ця вимога стосується осіб, які мають намір набути або збільшити істотну участь виключно у фінансовій установі.

Отже, законодавство України не встановлює порядку погодження набуття або збільшення істотної участі у юридичних особах-лізингодавцях, які не мають статусу фінансових установ, з огляду на що **вимога щодо прозорості структури власності, передбачена у підпункті 3 пункту 29 Положення № 30, застосовується лише до надавачів фінансових послуг, які є фінансовими установами.**

¹ Положення про вимоги до структури власності надавачів фінансових послуг, затверджене постановою Правління Національного банку України № 30 від 14.04.2021.

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД

Підписувач Бевз Олександр Олександрович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000370300004B430000
Дійсний до: 22.06.2023 17:21:36

Національний банк України

27-0007/63721
від 14.07.2021 17:34

2. *Щодо дати, з якої набуття істотної участі у фінансовій установі потребує отримання погодження органу, що здійснює державне регулювання та нагляд на ринках фінансових послуг*

Законом № 3462-VI², який набрав чинності з 08.01.2012, було внесено зміни, зокрема, до статті 9 Закону про фінансові послуги, відповідно до яких юридична чи фізична особа, яка має намір набутти істотної участі у фінансовій установі або³ збільшити її таким чином, що зазначена особа буде прямо чи опосередковано володіти або контролювати 10, 25, 50 і 75 відсотків статутного (складеного) капіталу такої фінансової установи чи права голосу придбаних акцій (часток) в органах фінансової установи, зобов'язана отримати письмове погодження органу, який здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг, якщо інше не передбачено законами з питань регулювання окремих ринків фінансових послуг.

Прикінцевими положеннями Закону № 3462-VI визначено, що **вимога щодо отримання від органів, які здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг, письмового погодження набуття або збільшення істотної участі у фінансовій установі застосовується до правовідносин, пов'язаних з набуттям або збільшенням істотної участі у фінансовій установі, що виникли після набрання чинності Законом № 3462-VI, тобто, після 08.01.2012.**

Таким чином, юридична чи фізична особа, яка мала намір після вказаної вище дати набутти або збільшити/ набула або збільшила істотну участь у фінансовій установі у розмірах, що перевищують рівні, визначені абзацом першим частини п'ятої статті 9 Закону про фінансові послуги, зобов'язана була здійснити це за умови отримання письмового погодження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – Нацкомфінпослуг).

3. *Щодо необхідності отримання погодження особою, яка набула істотну участь у фінансовій установі до набуття нею відповідного статусу або до встановлення у законодавстві вимог щодо обов'язку отримання такого погодження, при зміні розміру участі*

Згідно з статтею 1 Закону про фінансові послуги істотною участю є пряме та опосередковане, самостійне або спільно з іншими особами володіння 10 і більше відсотками статутного (складеного) капіталу або права голосу придбаних акцій (часток) юридичної особи або незалежна від формального володіння можливість значного впливу на керівництво чи діяльність юридичної особи.

Тобто, особа, яка на момент державної реєстрації юридичної особи в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань володіла 10 і більше відсотками статутного (складеного) капіталу або права голосу придбаних акцій (часток) юридичної особи, є власником істотної участі у юридичній особі.

Відповідно до пункту 6 розділу I Положення № 41 про Державний реєстр фінансових установ⁴ юридична особа набуває статусу фінансової установи з дати внесення відповідного запису про неї до Державного реєстру фінансових установ (далі – Реєстр). Датою внесення відповідного запису до Реєстру для набуття юридичною особою статусу фінансової установи є дата прийняття рішення про внесення фінансової установи до Реєстру.

Тобто, власники істотної участі у юридичній особі з дати прийняття рішення Нацкомфінпослуг про внесення такої юридичної особи до Реєстру є власниками істотної участі у фінансовій установі.

² Закон України “Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання ринків фінансових послуг” (далі – Закон N 3462-VI).

³ У чинній редакції Закону про фінансові послуги відповідно до Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства про цінні папери” від 04.07.2012 № 5042-VI слова “установі або” замінено словами “установі (крім корпоративного інвестиційного фонду) або”.

⁴ Положення про Державний реєстр фінансових установ, затверджене розпорядженням Держфінпослуг 28.08.2003 № 41, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11.09.2003 за № 797/8118.

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД

Підписувач Бевз Олександр Олександрович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000370300004B430000
Дійсний до: 22.06.2023 17:21:36

Національний банк України

27-0007/63721
від 14.07.2021 17:34

Враховуючи викладене, учасник, який набув істотну участь у фінансовій установі до набрання чинності Законом № 3462-VI або до набуття надавачем фінансових послуг статусу фінансової установи, у разі наміру збільшити розмір своєї частки таким чином, що не будуть перевищені порогові значення, передбачені абзацом першим частини п'ятої статті 9 Закону про фінансові послуги, не зобов'язаний отримувати письмове погодження Національного банку України на збільшення істотної участі у фінансовій установі (наприклад, якщо така особа володіла істотною участю у розмірі 30% статутного капіталу надавача фінансових послуг, то вона не потребує отримання погодження на збільшення розміру істотної участі до 45%).

Разом з тим, звертаємо увагу, що учасник (акціонер) зобов'язаний отримати письмове погодження на збільшення істотної участі у фінансовій установі, у разі наявності наміру щодо збільшення ним розміру істотної участі таким чином, що розмір майбутньої істотної участі буде дорівнювати та/або перевищувати відповідно 25, 50, 75 відсотків статутного (складеного) капіталу чи права голосу придбаних акцій (часток) в органах управління фінансової установи.

4. Щодо необхідності отримання погодження на набуття істотної участі особами, які спільно набули/мають намір набуття істотну участь у небанківській фінансовій установі

Згідно із абзацом дев'ятим пункту 2 розділу I Порядку № 2531⁵ набуття істотної участі – пряме та/або опосередковане набуття однією особою самостійно чи спільно з іншими особами в будь-який спосіб 10 і більше відсотків статутного (складеного) капіталу або права голосу придбаних акцій (часток) юридичної особи або отримання незалежно від формального володіння можливістю значного впливу на керівництво чи діяльність юридичної особи.

На даний час законодавство не встановлює критеріїв спільного володіння істотною участю у небанківській фінансовій установі.

З огляду на вказане, на сьогодні, законодавство України автоматично не відносить асоційованих осіб, до осіб, що спільно набули істотної участі в надавачі фінансових послуг.

Якщо ж особи спільно володіють істотною участю у фінансовій установі, то такі особи зобов'язані отримати погодження Національного банку України.

5. Щодо необхідності отримання погодження при зміні типу володіння

З аналізу вимог частини 5 статті 9 Закону про фінансові послуги вбачається, що обов'язок отримати письмове погодження Національного банку України виникає, з-поміж іншого, у випадках набуття або збільшення фізичною особою частки у статутному капіталі фінансової установи у розмірах, визначених законодавством.

Згідно із абзацом дев'ятим пункту 2 розділу I Порядку № 2531 набуття істотної участі – пряме та/або опосередковане набуття однією особою самостійно чи спільно з іншими особами в будь-який спосіб 10 і більше відсотків статутного (складеного) капіталу або права голосу придбаних акцій (часток) юридичної особи або отримання незалежно від формального володіння можливістю значного впливу на керівництво чи діяльність юридичної особи.

Відповідно до абзацу п'ятого пункту 2 розділу I Порядку № 2531 збільшення істотної участі – набуття додаткової істотної участі особою, яка вже володіє істотною участю у фінансовій установі, набуття якої погоджено Нацкомфінпослуг.

Таким чином, у разі якщо особа, яка володіє опосередкованою істотною участю у фінансовій установі, набуття якої було погоджено, не набуває додаткової істотної участі у фінансовій установі, а лише змінює тип володіння з опосередкованого на пряме, отримання погодження Національного банку України не вимагається.

⁵ Порядок погодження набуття або збільшення істотної участі у фінансовій установі, затверджений розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 04.12.2012 № 2531 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 26.12.2012 за № 2190/22502 (далі – Порядок № 2531).

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД

Підписувач Бевз Олександр Олександрович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000370300004B430000
Дійсний до: 22.06.2023 17:21:36

Національний банк України

27-0007/63721
від 14.07.2021 17:34

Звертаємо увагу, що згідно з пунктом 12 частини першої статті 38¹ Закону про фінансові послуги невідповідність структури власності надавача фінансових послуг вимогам законодавства України є підставою для відкликання (анулювання) ліцензії на провадження діяльності з надання фінансових послуг.

З метою отримання погодження набуття істотної участі власнику істотної участі у фінансовій установі необхідно звернутися до Національного банку України з пакетом документів відповідно до Порядку № 2531, який згідно з пунктом 3 Прикінцевих положень Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг” діятиме до визнання таким, що втратив чинність, нормативно-правовим актом Національного банку України.

Наразі Національним банком України оприлюднено⁶ для громадського обговорення проєкт Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг, що, з-поміж іншого, визначатиме порядок погодження істотної участі у небанківських фінансових установах.

Директор Департаменту ліцензування
Національного банку України

Олександр БЕВЗ

Надія Остапчук
(044) 230-19-73

---

⁶ Проєкт розміщено за посиланням <https://bank.gov.ua/ua/news/all/dlya-uchasnikiv-nebankivskogo-finrunku-zyavlyatsya-novi-pravila-litsenzuvannya--natsionalniy-bank-opriyudniv-proyekt-polojennya> на сторінці Національний банк України > Новини > Медіа-простір > Для учасників небанківського фінринку з'являться нові правила ліцензування

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД

Підписувач Бевз Олександр Олександрович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000370300004B430000
Дійсний до: 22.06.2023 17:21:36

Національний банк України

27-0007/63721
від 14.07.2021 17:34